

TELEVIZIUNEA ÎN VIZITĂ LA TELEVIZIUNE SAU APĂSAȚI PE ACCELERATOR!

TRANSMITEM ÎN DIRECT de Tudor Popescu • Teatrul TV • Data emisiunii: 6 august 1990 • Regia: Silviu Jicman • Scenografia: Stellan Anton • Distribuția: Șerban Ionescu (Bucur); Emilia Popescu (Aura); Dorel Vișan (Goran); Rodica Mandache (Miluța); Virginia Mirea (Silia); Magda Catone (Nina); Valentin Uritescu (Bițan); Valentin Teodosiu (Niță).

Cel puțin teoretic, teatrul la televiziune are astăzi toate posibilitățile. Acum putem vedea (sau revedea) în sfârșit piese străine, acum se preiau spectacole (mai mult sau mai puțin reprezentative) din patrimoniul, mai vechi ori mai nou, al teatrelor. Și, pînă la apariția piesei românești de televiziune, iată, își face loc piesa românească contemporană, pînă mai ieri condamnată la sertar. Este cazul acestei atît de îndelung chinuite satire a lui Tudor Popescu, *Transmitem în direct*, text pentru care, alături de *Șarpele monetar*, s-au bătut ani în șir secretariatele literare și regizorii din toată țara. Zadarnic. Într-un fel, nu știu dacă nu cumva i-a priit (textului, firește, nu autorului) această întîrziere, fiindcă, la urma urmelor, e o șansă ca o satiră la adresa televiziunii ceaușiste să aibă premiera tocmai la televiziune.

Redacția de specialitate luptă deci împotriva unei prejudecăți care tinde să se instaleze mai peste tot, și anume aceea că dramaturgia românească direcționată critic - social și politic - de pînă ieri și-ar fi pierdut valabilitatea prin dispariția mobilului imediat. Așa că, pînă la apariția unui teatru critic la adresa prezentului, ar fi mai "profitabil" să ne despărțim de trecut prin eludare, fiindcă de el sîntem "sătui". Comedia lui Tudor Popescu nu e în mod obligatoriu o capodoperă, dar e o piesă

bine scrisă, pe cît de curajoasă atunci pe atît de reprezentativă acum: în noua lectură pe micul ecran mi s-a părut la fel de armonios construită, de ascuțit critică, o adevărată radiografie, nu doar a procedeelelor de mistificare a realității prin mass-media, ci și a alienării produse de aceste procedee. Ceea ce știe foarte bine să construiască acest autor de best-sellere teatrale este echilibrul între situația scenică supusă dezvăluirii și tipologiile umane care concură - din varii motivații interioare - la a face să meargă această mașinărie scrîșnită, îmbătrînită și invalidă de sens, dar nu mai puțin infernală. Și nu cred că-i puțin lucru.

Din punctul de vedere al interpretării, oferta spectacolului e generoasă, adunînd laolaltă capete de afiș care dau greutate întregului, lucrează cu credință și vădită plăcere, impunînd credibil și cu aplomb propriile personaje. Șerban Ionescu, în rolul central, al tînrului inventator supus supliciuului de a-și pierde propria identitate pentru a deveni conform și exemplar (ah, dorul hain după "tezele de la Mangalia", vă mai amintiți?), pare a nu avea foarte mult de muncit aici. În realitate, actorul face încă o dată proba profesionalității sale reale, adîncind o dramă pusă pe celălalt talger al balanței, față de infernul grotesc al agresorilor lui. Forța sa conținută și gradarea treptată a tensiunii care-l transformă din om firesc în robot, din robot în ființă revoltată, sînt evidente, lipsind orice artificiu. E secundat de doi mari actori comici, Dorel Vișan, în rolul șefului, a cărui versatilitate agresivă e dublată, prin interpret, de o spaimă conținută față de "cei de la TV", și de o suculentă dorință de a se pune pe sine în prim plan (ca personaj, bineînțeles). Și Valentin Uritescu în rolul reporterului, rol pe care îl împlinește cu vivacitatea sa binecunoscută, subliniind suprapunerea, pînă la confuzie, dintre nor-

mal și normă, dintre realitate și contrafacerea ei, ca într-o a doua natură a falsificatorului.

Foarte inspirată și distribuirea celor patru personaje feminine, Emilia Popescu (logodnica disperată care luptă cu ghearele și cu dinții să fie distribuită de șef în rolul de soție) și rivalele ei, Virginia Mirea (cochetă suburbană, plină de patos și de impulsuri mic-bovarice, actrița dovedindu-și din plin excelenta disponibilitate temperamentală și tehnică) și Magda Catone (fata "cu zestre" în plină vînătoare ridicolă de pretendenți, pe care-i asediază cu promisiunea turmelor, apartamentului, mobilei, ipostază interpretată cu haz generos dar bine dozat de interpretă). O notă distinctă, o chinută strădanie de a mai păstra și o fărîmă de omenesc în acest delir al prefabricării, aduce Rodica Mandache în rolul umilei și umilitei (de ceilalți și de sine) ziariste "locale".

Necazul e că montarea n-are ritm, prim-planurile sînt lungi și explicative, dilatănd situația și speculînd efectul, intrările și ieșirile lasă loc așteptării și ne previn, imaginația tele-scenică a regizorului e puțină, nu uzează mai deloc de montaj, lăsînd totul pe seama actorilor. Pricină pentru care, în întregul său, spectacolul nu capătă deloc strălucire, nu se împlinește, rămînînd oarecum chinuit și frustrant. E aici o nuanță de "sarcină de serviciu" care subminează lăuntric coabitarea dintre ce se spune și cum se întîmplă, ori, poate, regizorul Silviu Jicman încă nu și-a reintrat cum se cade în mînă. Dacă teatrul de televiziune trebuie să se dezbrace cu adevărat, iute și eficient, de ceva, atunci cred că acest ceva e tocmai teatralitate afișată și prelungă, pe care teatrul de pe scîndură a părăsit-o de multă vreme.

M.R.